

YMDDIRIEDOLAETH ELUSENNOL YNYS MÔN

Pwyllgor :	Ymddiriedolaeth Elusennol Ynys Môn
Dyddiad :	27 Ionawr 2014
Teitl yr Adroddiad :	Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon 2012/13
Pwrpas yr Adroddiad :	I gyflwyno yr Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon Drafft i'w Mabwysiadu
Adroddiad Gan :	Trysorydd yr Ymddiriedolaeth Elusennol
Gweithrediad :	Mabwysiadu'r Adroddiad Blynyddol a'r Cyfrifon ac awdurdodi eu cyflwyno i'r Comisiwn Elusennau

Mae'r archwiliad o'r adroddiad blynyddol a chyfrifon drafft ar gyfer 2012/13 wedi eu cwblhau ac felly, fe'u cyflwynir i'w mabwysiadu gan yr Ymddiriedolaeth Elusennol.

Nid oes unrhyw newidiadau sylweddol i fformat na chynnwys y cyfrifon eleni.

Gwahoddir yr Ymddiriedolaeth Elusennol i fabwysiadu'r adroddiad blynyddol a'r cyfrifon a gyflwynir, ac i awdurdodi Cadeirydd yr Ymddiriedolaeth i arwyddo'r adroddiad blynyddol a'r cyfrifon.

YMDDIRIEDOLAETH ELUSENNOL YNYS MÔN

ISLE OF ANGLESEY CHARITABLE TRUST

ADRODDIAD BLYNYDDOL

2012/2013

ANNUAL REPORT

Ymddiriedolaeth Elusennol Ynys Môn / Isle of Anglesey Charitable Trust
Swyddfa'r Sir / County Offices
LLANGEFNI
Ynys Môn
LL77 7TW.

YMDDIRIEDOLAETH ELUSENNOL YNYS MÔN

Swyddfa'r Sir

Llangefni

Ynys Môn

LL77 7TW

Rhif Elusen Gofrestredig : 1000818

ADRODDIAD BLYNYDDOL 2012/13

GWYBODAETH GYFREITHIOL A GWEINYDDOL

GWEITHRED YMDDIRIEDOLAETH

Sefydlwyd Ymddiriedolaeth Elusennol Ynys Môn (Rhif Elusen Gofrestredig 1000818) ar 5 Mehefin 1990 ac mae Gweithred Ymddiriedolaeth gyda'r dyddiad hwn arni yn nodi dyletswyddau, pwerau ac amodau y bydd raid i'r Ymddiriedolaeth gydymffurfio gyda nhw.

YMDDIRIEDOLWR

Unig Ymddiriedolwr Ymddiriedolaeth Elusennol Ynys Môn yw Cyngor Sir Ynys Môn. Y rhai mewn swydd oedd :-

Cadeirydd	-	E.Schofield
Is-Gadeirydd	-	G .W. Roberts O.B.E.
Ysgrifennydd	-	Prif Weithredwr y Cyngor: Richard Parry Jones
Trysorydd	-	Pennaeth Swyddogaeth (Adnoddau) y Cyngor: Clare Williams FCCA, MA, MBA (o Ionawr 2013)
Cyfreithiwr	-	Pennaeth Swyddogaeth (Cyfreithiol a Gweinyddu) y Cyngor: Lynn Ball LL.B.(Hons)

CYNGHORWYR

Y rhain oedd yn cynghori'r Ymddiriedolaeth yn ystod 2012/13:-

Bancwyr	:	HSBC Cyf Stryd Fawr Llangefni
Archwilwyr	:	Y Mri W.J.Matthews a'i Fab Cyfrifwyr Siartredig 11 - 15 Y Bont Bridd Caernarfon
Rheolwyr Buddsoddi:		HSBC Global Asset Management (UK) Limited 78 James's Street Llundain SW1A 1EJ

STRWYTHUR LLYWODRAETHU A RHEOLI

Sefydlwyd Ymddiriedolaeth Elusennol Ynys Môn gan Gyngor Bwrdeistref Ynys Môn, rhagflaenydd i'r Cyngor Sir, i weinyddu buddsoddiadau a brynwyd gyda'r arian a roddwyd i'r Cyngor pryd yr oedd Shell (UK) Ltd yn rhoi'r gorau i weithio'r Lanfa Olew ym Môn. Rhoddwyd yr arian hwn gan Shell (UK) Ltd dan Ddeddf Seneddol breifat - Deddf Glanfa Môn 1972, sef deddf a oedd yn rhoi dyletswydd ar y Cyngor "i ddefnyddio'r arian yn un swydd er lles Ynys Môn neu ei thrigolion".

Yn ystod y flwyddyn roedd gan y Cyngor Sir 40 Aelod etholedig sydd, ar gyfer gweithredu fel Ymddiriedolwr, yn cyfarfod ar wahân i'w cyfarfodydd fel awdurdod lleol. Mae Aelodau etholedig newydd yn cael eu briffio ar amcanion ac ar sut y gweinyddir yr Ymddiriedolaeth. Cefnogir yr holl Aelodau etholedig gan swyddogion y Cyngor, sy'n derbyn hyfforddiant parhaol fel rhan o'u swyddi. Cynhelir cyfarfodydd llawn, fel Ymddiriedolaeth Elusennol Ynys Môn, o leiaf ddwywaith y flwyddyn er mwyn penderfynu ar bolisi ac ar wariant am y flwyddyn. Mae gan yr Ymddiriedolaeth Elusennol dri phwyllgor, gyda phob Aelod o'r Cyngor yn aelod o un ohonynt (a Chadeirydd ac Is-gadeirydd yr Ymddiriedolaeth yn aelodau ex officio o bob un):-

Pwyllgor Buddsoddiadau a Chontractau oedd ag wyth o aelodau yn ystod y flwyddyn. Mae'r Pwyllgor hwn yn gyfrifol am weinyddu buddsoddiadau'r Ymddiriedolaeth trwy'r ymgynghorwyr buddsoddi, am faterion ynglŷn â'r eiddo sydd ym mherchenogaeth yr Ymddiriedolaeth ac am faterion cytundebol eraill.

Pwyllgor Grantiau Cyffredinol oedd ag un ar bymtheg aelod yn ystod y flwyddyn. Mae'n penderfynu ar raglen grantiau blynyddol a gyllidir o gyllideb referniw'r Ymddiriedolaeth Elusennol a benderfynir gan y corff llawn a'i ddirprwyo i'r Pwyllgor hwn.

Pwyllgor Adfywio oedd ag un ar bymtheg aelod yn ystod y flwyddyn. Yn dilyn penderfyniad i neilltuo cyllid at amcanion adfywio, mae'r Pwyllgor Adfywio yn penderfynu ar grantiau adfywio ac yn monitro cynnydd ar gynlluniau adfywio.

Mae swyddogion yr Ymddiriedolaeth Elusennol ac, ar adegau, swyddogion eraill y Cyngor Sir, yn rhoi cyngor i'r Ymddiriedolaeth Elusennol yn ei gyfarfodydd. Ychydig o benderfyniadau sydd wedi eu dirprwyo iddynt.

Ar ôl diwedd y flwyddyn, gostyngodd nifer Aelodau'r Cyngor Sir o 40 i 30 ac fe adlewyrchwyd hyn ym maint pwyllgorau'r Ymddiriedolaeth, gyda phob pwyllgor â 10 aelod (heb gynnwys aelodau ex officio) o Fehefin 2013.

Mae gweithgareddau dyddiol fel y'u cymeradwyir gan yr Ymddiriedolaeth yn cael eu gweinyddu ar ran yr Ymddiriedolaeth gan Gyngor Sir Ynys Môn. Mae rhai nodweddion y broses ceisio am grant yn gyffredin i'r Ymddiriedolaeth hon a chronfeydd eraill a weinyddir gan y Cyngor Sir er mwyn hwyluso'r broses i ymgeiswyr. Nid yw'r Cyngor yn codi am wasanaethu i'r Ymddiriedolaeth.

Mae'r risgiau sylweddol y mae'r Ymddiriedolaeth yn agored iddynt, fel sydd wedi eu hadnabod gan yr Ymddiriedolwr, wedi eu hadolygu, a sefydlwyd systemau a gweithdrefnau i leihau'r risg.

AMCANION A GWEITHGAREDDAU

Cyfyngir amcanion elusennol yr Ymddiriedolaeth i les cyhoeddus a chyffredinol y bobl hynny sy'n byw ar Ynys Môn, yn cynnwys:-

darparu mwynderau a chyfleusterau;
cadwraeth adeiladau;
cadwraeth a gwarchodaeth tir;
gwarchod a diogelu'r amgylchedd.

Cyrhaeddir y nod hwn trwy gyfrannu tuag at wario ar wasanaethau er lles y cyhoedd a thrwy roddi grantiau i gyrff elusennol a gwirfoddol.

Mae'r cyfyngiadau ar ddulliau rhedeg yr Ymddiriedolaeth wedi eu nodi yn y Weithred Ymddiriedolaeth. Y prif bwerau yw hybu amcanion elusennol a gwneud trefniadau i bwrpas rheoli a gweinyddu'r Ymddiriedolaeth fel y tybir yn addas.

Mae gwaddol gan yr Ymddiriedolaeth, y gellid ei wario ar yr amod bod dwy ran o dair o'r aelodau yn cymeradwyo penderfyniad i'r perwyl. Mae wedi mabwysiadu amcan tymor-hir y dylai gwerth y gwaddol dyfu yn ôl chwyddiant. Mae'r incwm buddsoddi yn cyllido costau rhedeg Oriel Ynys Môn a rhaglen grantiau blynyddol.

POLISI DYRANNU GRANTIAU

Dyrennir grantiau o'r incwm buddsoddi blynyddol i elusennau, mudiadau gwirfoddol a chyrrff lleol eraill ar gyfer prosiectau ar Ynys Môn. Gwahoddir ceisiadau am gyllid, unwaith yn y flwyddyn fel arfer, trwy hysbysebu yn y papurau lleol. Gwneir cais trwy ffurflen gais safonol.

Gwneir dyraniadau yn flynyddol i'r mathau canlynol o brosiectau:-

Cyfleusterau Cymunedol a Chwaraeon (prosiectau cyfalaf bychain);
Neuaddau Pentref (costau rhedeg blynyddol);
Grantiau eraill (grantiau bychain unwaith-ac-am-byth yn bennaf).

POLISI YNGLŶN Â'R ARIAN WRTH GEFN

Canlyniad y strategaeth ariannol a fabwysiadwyd yn 2009 yw nad oes angen rhagor ar arian wrth gefn cyfalaf ar wahân, heblaw i adnabod ymrwymadau hanesyddol. Oherwydd gall rhai o'r ymrwymadau ariannol cael ei wneud dros gyfnod o fwy nag un flwyddyn ariannol, mae'r arian wrth gefn cyffredinol yn cael ei alluogi i fynd i ddiffyg ar yr amod fod llif arian yn ei ddod yn ôl i warged erbyn bydd yr ymrwymiad yn cael ei anrhydeddu'n llawn.

Mae'r Ymddiriedolwr yn ystyried fod lefel gyfredol yr arian wrth gefn yn ddigonol i ddarparu incwm buddsoddi yn y dyfodol ar gyfer taliadau grant a hefyd ar gyfer costau cefnogi llywodraethu.

CYFLAWNI A PHERFFORMIAD

Rhoddyd grantiau i 50 o gyrff gan ddefnyddio meini prawf y cytunwyd arnynt ac y mae'r Ymddiriedolaeth yn dal i fod yn ffynhonnell bwysig o gyllid i elusennau lleol a chyrrff chwaraeon a rhai gwirfoddol.

Parhaodd yr Ymddiriedolaeth i gyllido Oriel Ynys Môn sy'n cael ei rhedeg gan y Cyngor Sir. Mae'r Ymddiriedolaeth Elusennol wedi sefydlu cytundeb lefel gwasanaeth gyda'r Oriel.

Yn ystod y flwyddyn, roedd Oriol Ynys Môn ar agor 357 diwrnod, gan gyrraedd ei darged ar gyfer dyddiau agor.

Yn ystod y flwyddyn, ddaru'r Oriol:

- Denu 111,152 o ymwelwyr, cynnydd 13% ar gyfanswm y flwyddyn flaenorol o 98,106;
- Cynnal 13 arddangosfa celf gyfoes a 5 arddangosfa celf hanesyddol;
- Cynnal 2 arddangosfa amgueddfa;
- Cynnal 34 o weithgareddau plant a theuluoedd;
- Cynnal 27 ymweliad addysgiadol/gweithdai a 15 grŵp arall;
- Cymryd rhan mewn 23 gweithgareddau cymunedol (rhoi sgysiau a chynorthwyo yng ngweithgareddau);
- Cynnal 8 o weithgareddau ar gyfer grwpiau targed; a
- Cynnal 14 o weithgareddau ar gyfer oedolion.

Yn ychwanegol, eto eleni mae wedi cael y Wobr Cynllun Sicrhau Ansawdd i Atyniadau Ymwelwyr Cymru (rhoddwyd gan Visit Wales).

Mae'r Ymddiriedolaeth wedi rhoi dwy gyfran o gyllideb i Menter Môn tuag at y Cynllun Datblygu Gwledig (Rhan 1 yn 2006/07 o'r Dynodiad Adfywio a Rhan 2 yn 2010/11 o'r Arian wrth Gefn Cyffredinol, cyfanswm o £0.3m yr un), gyda chyfran Rhan 2 yn dod o 2012/13.

Yn ystod 2012/13, caniatodd y gyllideb i Fenter Môn:

- denu £1.422m o arian Ewropeaidd, Llywodraeth Cymru ac Awdurdod Dadgomisiynu Niwclear;
- cefnogi datblygu 23 prosiect gwasanaethau lleol gan greu 18 swydd llawn amser, 8 swydd rhan amser a diogelu 7 swydd;
- cynghori 358 unigolion i ddatblygu gwasanaethau lleol;
- cefnogi'n ariannol 17 prosiect adnewyddu pentref;
- sefydlu 4 rhwydwaith adnewyddu ffurfiol mewn ardaloedd gwladol;
- ariannu 8 prosiect isadeiledd twristiaeth wedi eu lleoli yn y gymuned; ac
- ariannu 11 prosiect isadeiledd hamdden leol.

PERFFORMIAD BUDDSODDI

Mae gan yr Ymddiriedolaeth bwerau buddsoddi eang sy'n cynnwys prynu stociau, cyfranddaliadau, gwariannau ac eiddo o bob math pa un a ydynt yn cynhyrchu incwm ai peidio â beth bynnag fo'r risgiau cysylltiedig. Disgrifir y pwerau hyn yn y Weithred Ymddiriedolaeth.

Mae'r perfformiad hyd yma yn erbyn yr amcan tymor-hir y dylai gwerth y gwaddol dyfu yn ôl chwyddiant, wedi ei glandro heb gynnwys gwerth y tir, fel a ganlyn:-

Ers 1990: Targed: £13.935m Gwerth ar 31/03/13: £15.057m, sef £1.22m uwchlaw'r targed.

Incwm Buddsoddiadau

Targed : £400,000 Cyflawni : £500,021, sef £100,021 uwchlaw'r targed.

Perfformiad i'w gymharu â'r meincnod

Y strategaeth gytunedig ar gyfer y tymor canol yw ychwanegu 1.5% y.f. uwchben y meincnod dros gyfnod treigl 3 blynedd, gyda'r meincnod dilynol ar gyfer dyrannu asedau:-

Ecwitiau'r DU	59%
Ecwitiau Tramor	18%
Llog Sefydlog	17%
Eraill	4%
Arian Parod	2%

Mae'r meincnod wedi bod yn effeithiol o 1 Ionawr 2012.

Portffolio o gyfranddaliadau ar wahân yw'r buddsoddiadau Ecwiti'r DU. Gwneir buddsoddiadau yn y dosbarthau buddsoddi eraill trwy fuddsoddi mewn buddsoddiadau cyfun.

Cytunwyd gyda'r Rheolwyr ar ffi yn gysylltiedig â pherfformiad, sy'n berthnasol i berfformiad yn erbyn y meincnod ym mhob blwyddyn galendr.

Mae'r ffi perfformiad a gytunwyd â'r Rheolwyr Buddsoddi yn seiliedig ar flynyddoedd calendr. Perfformiad 2012 oedd dychweliad o 11.1% o'i gymharu â'r meincnod o 10.6%. Roedd y dychweliad cyfatebol am y flwyddyn ariannol yn 14.4% (meincnod 14.0%). Roedd y perfformiad dros y tair blynedd i Ragfyr 2012 yn 7.62% (cyfartaledd blynyddol) oedd yn 0.17% o flaen y meincnod.

ADOLYGIAD ARIANNOL

Yn ystod 2012/13 ddaru'r perfformiad ariannol wella ar 2011/12, gydag enillion twf da a phrisiadau ecwiti uwch yn parhau. Ar ôl lleihau £0.7m yn chwarter 1, cynyddodd y buddsoddiadau £1.2m am y flwyddyn yn ei gyfanrwydd (£0.2m yn 2011/12).

Roedd yr incwm buddsoddi gros a ragwelwyd am y flwyddyn yn £450,000. Ar ei diwedd, roedd yr incwm buddsoddi yn £500,021 (2011/12 : £457,951).

Cynhwysir tir Rhosgoch ym mantolen yr Ymddiriedolaeth ar brisiad o £3.00 miliwn ond nid yw'n ildio incwm cymesur, ac mae'r Ymddiriedolaeth yn awyddus i weld gwireddu'r potensial.

Roedd y gyllideb refeniw am y flwyddyn yn caniatáu dyrannu grantiau o £351,757 (£392,636 yn 2011/12).

DIGWYDDIADAU AR ÔL DYDDIAD Y FANTOLEN

Yn ystod y flwyddyn penderfynodd yr Ymddiriedolaeth i ystyried yr opsiynau gwahanol ar gyfer sefydlu trefniadau gweinyddol newydd. Apwyntiwyd cyfreithwyr yn ystod y flwyddyn i ddarparu cyngor proffesiynol ar y mater yma ac mae'r gwaith wedi parhau i 2013/14.

Yn ystod 2012/13, fe apwyntiwyd cyfreithwyr gan yr Ymddiriedolaeth i gynghori ar werthu tir yn Rhosgoch. Ers diwedd y flwyddyn, mae'r Ymddiriedolaeth wedi apwyntio syrfêwr cymwysedig i weithredu ar ran yr Ymddiriedolaeth i werthu'r tir yn Rhosgoch ac i gynghori ar faterion cysylltiedig.

Yr unig ddigwyddiad arall i'w nodi yw'r gostyngiad ym maint pwyllgorau'r Ymddiriedolaeth, fel y cyfeiriwyd atynt ar dudalen 1.

CYNLLUNIAU I'R DYFODOL

Roedd y strategaeth ariannol a fabwysiadwyd yn ystod 2009 yn cynllunio i leihau lefel y cyllid i Oriel Ynys Môn i tua hanner incwm buddsoddi'r Ymddiriedolaeth. Byddai'r strategaeth hyn yn caniatáu i'r incwm buddsoddi gwrdd â chyllido gweithgareddau adfywio yn ogystal â rhywfaint o dwf yn y swm sydd ar gael ar gyfer Cyfleusterau Cymunedol, petai incwm buddsoddi'n cynyddu ar draws y cyfnod fel y disgwylir. Yn ystod 2012/13, penderfynodd yr Ymddiriedolaeth ail-ymweld â'r strategaeth ariannol unwaith y gwneir penderfyniad ar weinyddiaeth y dyfodol o'r Ymddiriedolaeth.

Mae'r datganiadau cyllidol wedi eu paratoi yn unol â'r Datganiad o Arferion Cymeradwy: Cyfrifo ac Adrodd gan Elusennau (2005), ac maent yn cydymffurfio â gweithred ymddiriedolaeth yr elusen a chyfraith berthnasol.

Yng nghyfarfod yr Ymddiriedolaeth ar 27 Ionawr 2014 rhoddwyd cymeradwyaeth i Adroddiad Blynyddol yr Ymddiriedolwr ac i'r Cyfrifon sy'n ymddangos ar dudalennau 6 i 14.

Cymeradwywyd gan yr Ymddiriedolwr ar 27 Ionawr 2014

a llofnodwyd ar ei ran gan .....

YMDDIRIEDOLAETH ELUSENNOL YNYS MÔN

Swyddfa'r Sir

Llangefni

Ynys Môn

LL77 7TW

Rhif Elusen Gofrestredig: 1000818

**DATGANIAD AR WEITHGAREDDAU CYLLIDOL DROS Y FLWYDDYN A DDARFU AR
31 MAWRTH 2013**

<u>2011/12</u>	<u>Adnoddau i mewn</u>	<u>NODY N</u>	<u>Y GRONFA GYFFREDINO L</u>	<u>Y GRONFA GYFALAF</u>	<u>CYFANSWM</u>
£			£	£	£
457,237	- Difidend a llog sefydlog ar fondiau		499,425	-	499,425
714	- Llog		596	-	596
457,951		2	500,021	-	500,021
2,500	Rhent Tir		-	-	-
-	Incwm arall		-	325	325
460,451	Cyfanswm Adnoddau i mewn		500,021	325	500,346
	<u>Adnoddau wedi eu gwario</u>				
	<u>Costau Cynhyrchu Cronfeydd</u>	3			
34,552	Costau Rheoli Buddsoddiadau		36,148	19,779	55,927
-	Costau Cyfreithio a Marchnata		-	10,921	10,921
34,552	Cyfanswm costau cynychu cronfeydd		36,148	30,700	66,848
425,899	Adnoddau net i mewn ar gael ar gyfer gwariant elusennol		463,873	(30,375)	433,498
	<u>Gweithgareddau Elusennol</u>				
	Grantiau er hyrwyddo amcanion yr Elusen	5			
250,000	- Cyngor Sir Ynys Môn		230,000	-	230,000
126,728	- Cyrff Cymunedol a Gwirfoddol		121,757	-	121,757
195,908	- Grantiau Eithriadol		-	6,953	6,953
(15,540)	Llai Grantiau heb eu hawlio		(18,652)	-	(18,652)
557,096	Cyfanswm cost Grantiau a Gweithgareddau		333,105	6,953	340,058
	<u>Llywodraethu</u>				
2,015	Ffioedd a Chostau	6	1,931	128	2,059
559,111	Cyfanswm Gwariant Elusennol		335,036	7,081	342,117
593,663	Cyfanswm Adnoddau wedi eu gwario		371,184	37,781	408,965
(133,212)	Adnoddau Net i mewn		128,837	(37,456)	91,381
	<u>Enillion a Cholledion Eraill</u>				
92,857	Enillion/(colledion) o ganlyniad i ailbrisiant a gwerthiant asedau buddsoddi		-	1,769,461	1,769,461
(40,355)	Symudiadau Net o Gronfeydd		128,837	1,732,005	1,860,842
16,315,831	Cronfeydd a ddygwyd ymlaen ar 1 Ebrill 2012		(50,181)	16,325,657	16,275,476
16,275,476	Cronfeydd a gariwyd drosodd ar 31 Mawrth 2013		78,656	18,057,662	18,136,318

YMDDIRIEDOLAETH ELUSENNOL YNYS MÔN

Swyddfa'r Sir

Llangefni

Ynys Môn

LL77 7TW

Rhif Elusen Gofrestredig : 1000818

Y FANTOLEN FEL AR 31 MAWRTH 2013

<u>2012</u> <u>£</u>		<u>NODYN</u>	<u>£</u>	<u>£</u>
2,750,000	<u>Asedau Sefydlog</u>	7		3,000,000
14,494,537	Eiddo buddsoddi	8		15,959,149
17,244,537	Buddsoddiadau			18,959,149
	<u>Asedau Cyfredol</u>			
52,731	Dyledwyr ac Incwm wedi ei gronni	9	57,482	
71,150	Arian yn y Banc		623,212	680,694
123,881				
	<u>Ymrwymadau</u> : Symiau sy'n ddyledus o fewn blwyddyn			
583,208	Credydwyr	10	1,199,556	
509,734	Grantiau heb eu talu	11	303,969	1,503,525
1,092,942				
(969,061)	Yr Asedau / (Ymrwymadau) Cyfredol Net			(822,831)
16,275,476	Yr Asedau Net			18,136,318
	<u>Cronfeydd</u>	12		
(50,181)	Cronfeydd heb eu			78,656
16,302,765	Cyfyngu			18,041,723
22,892	: Y Gronfa Gyffredinol			15,939
	: Cyfalaf			
	: Grantiau i'w Dyrannu o'r Cyfalaf			
16,275,476				18,136,318

Cymeradwywyd gan yr Ymddiriedolwr ar 27 Ionawr 2014.

a llofnodwyd ar ei ran gan .....

NODIADAU I'R DATGANIADAU CYLLIDOL

1. POLISIÂU CYFRIFO

- (a) **Sail Cyfrifo:** Mae cyfrifon yr Ymddiriedolaeth Elusennol wedi eu paratoi yn ôl egwyddor cost hanesyddol fel y'i cymhwyswyd gan ailbrizio asedau buddsoddi ac maent yn gyson â'r Datganiad o Ymarfer Cymeradwy ar gyfer Cyfrifo ac Adrodd gan Elusennau a gyhoeddwyd ym Mawrth 2005 a gweithred ymddiriedolaeth yr elusen a chyfraith berthnasol.
- (b) **Mae'r grantiau sy'n daladwy** yn cael eu cydnabod yn y cyfrifon pan fo'r dyraniad wedi ei gadarnhau gan yr Ymddiriedolaeth, a phan mae unrhyw amod a roddwyd ar y cyllid wedi ei gyflawni.
- (c) Mae'r **incwm buddsoddiadau** yn gynwysedig yn y cyfrifon:-
- am adneuo'n tymor byr a balansau ar sail Gronedig ddyddiol;
  - am ecwiti - pan gyhoeddir stoc fel cyn-rhandal;
  - am renti – yn y flwyddyn y mae'n codi;
  - am gronfeydd cyfun ac incwm arall, pan dderbynnir yr incwm.

Mae'r elfen gyffredin o'r stoc a dderbynnir yn lle dididend arian parod yn cael ei thrin fel incwm i'r gronfa.

- (ch) **Gwariant:** Cynhwysir gwariant ar sail Gronedig. Mae costau wedi eu rhannu i gategoriâu pwrpasol yn y Datganiad ar Weithgareddau Cyllidol. Costau cynhyrchu incwm yw'r costau hynny sy'n codi'n uniongyrchol o wella, diogelu neu farchnata'r eiddo buddsoddi a chostau rheoli'r portffolio buddsoddiadau a chodi incwm buddsoddiadau.

Mae gwariant elusennol yn cynnwys grantiau i gyrff gwirfoddol a lleol a chyfraniadau i wasanaethau cyhoeddus. Mae hefyd wedi cynnwys gwariant uniongyrchol ar adeilad hanesyddol ym mherchnogaeth yr Ymddiriedolaeth. Codir y rhain yn y flwyddyn y gwneir y penderfyniad i gynnig grant. Lle mae cyrff wedi cael eu hysbysu o fwriad i gynnig grant yn y dyfodol nodir hynny heb eu cronni yn y cyfrifon.

Mae Rheoli a Gweinyddu yn cynnwys taliadau i unigolion neu gyrff eraill yn ymwneud a gweinyddu'r Ymddiriedolaeth.

- (d) **Buddsoddiadau:** Mae buddsoddiadau'r Ymddiriedolaeth wedi eu prasio yn ôl pris canolig y farchnad ar gau'r farchnad ar ddyddiad y fantolen ar wahân i fuddsoddiadau cyfun sydd wedi eu prasio yn ôl y pris bidio.

Mae enillion neu golledion o werthu neu ailbrizio buddsoddiadau yn cael eu codi ar neu eu rhoi ar gredyd yn y Datganiad ar Weithgareddau Cyllidol.

- (dd) **Eiddo Buddsoddi:** Gweler nodyn 7 i'r cyfrifon.

- (e) **Cronfeydd:** Rhoddir eglurhad o natur a phwrpas pob cronfa yn nodyn 12.

2. INCWM BUDDSODDI

Daw'r cyfan bron o incwm yr Ymddiriedolaeth o fuddsoddiadau yn nwylo'r Rheolwyr Buddsoddi. Mae'r ffioedd yn amodol ar berfformiad ac mae incwm yn cael ei ragamcanu yn net o ffioedd. Roedd cyfanswm incwm ar fuddsoddiadau (heb gynnwys rhenti tir) yn 2012/13 yn £500,021 (£457,951 yn 2011/12).

3. COSTAU CYNHYRCHU'R CRONFEYDD

Rhain yw costau rheoli'r eiddo buddsoddi a'r ffi i'r rheolwyr buddsoddi.

	2012/13 £	2011/12 £
Ffi'r Rheolwyr Buddsoddi	55,927	34,552
Costau Marchnata yn ymwneud â'r gwerthiant arfaethedig o'r tir yn Rhosgoch	10,921	-
	66,848	34,552

Mae'r gost o wella, diogelu neu farchnata'r eiddo buddsoddi yn dod o'r Gronfa Gyfalaf. Codir rhan gyntaf o ffi'r Rheolwyr Buddsoddi yn erbyn y Gronfa Gyffredinol ac unrhyw gost ychwanegol am berfformiad gwell na'r cyffredin o £19,779 ar gyfer 2012/13 (2011/12 : £dim) yn erbyn y Gronfa Gyfalaf.

4. CYDNABYDDIAETH YMDDIRIEDOLWR A THRAFODION CYFFELYB

Ni dderbyniodd unrhyw aelod o'r Ymddiriedolaeth unrhyw gydnabyddiaeth yn ystod y flwyddyn. Ad-dalwyd costau teithio o £56 (2011/12: £87) i aelodau'r Ymddiriedolaeth.

5. GRANTIAU

Dyma'r gwariant elusennol uniongyrchol gan yr Ymddiriedolaeth Elusennol (a ariennir o'r Gronfa Cyffredinol, heblaw y nodir fel arall):-

	2012/13 £	Nifer	2011/12 £	Nifer
Cyngor Sir Ynys Môn				
- Oriol Ynys Môn	230,000	1	250,000	1
Grantiau i gyrff cymunedol a gwirfoddol:				
- Cyfleusterau Cymunedol a Chwaraeon a Chyrff Elusennol Arall	55,757	16	60,728	22
- Costau Rhedeg Neuaddau Pentref	66,000	34	60,000	35
Grantiau Eithriadol				
- Y Deyrnas Gopr (Ymddiriedolaeth Treftadaeth Diwydiannol (Amlwch)*)	6,953	1*	15,908	1*
	358,710	52	572,636	60

* Ariennir o Gronfa'r Grantiau a Ddyrannir o Cyfalaf

Mae'r symiau uchod ar sail yr isaf o'r grantiau a roddwyd neu a hawliwyd/y disgwylir eu hawlio. Dilëwyd gwerth £18,652 arall o grantiau refeniw a roddwyd yn y blynyddoedd cynt am fod cyrff a sefydliadau yn methu â chymryd yr arian neu oherwydd bod yr amodau oedd ynghlwm wrth y grant wedi eu torri. Ar dudalen 14 rhestrir y grantiau hynny gwerth dros £1,000. Mae'r 52 grant a ddangosir uchod wedi eu talu i 50 o fudiadau gwahanol.

6. LLYWODRAETHU

Gweinyddir yr Ymddiriedolaeth am ddim gan Gyngor Sir Ynys Môn, a chynrychiola'r costau Llywodraethu ffioedd i gyrff eraill am wasanaethau arbenigol a chostau teithio a chynhaliaeth aelodau'r Ymddiriedolaeth. Nid oes gan yr Ymddiriedolaeth staff. Ni wneir unrhyw daliadau i'r Ymddiriedolwr (y Cyngor) nac i unrhyw aelod neu swyddog unigol ac eithrio costau'r aelodau, ad-dalu taliadau a wnaed ar ran yr Ymddiriedolaeth, a'r gwariant at bwrpas elusennol a ddangosir yn 4 uchod. Dyma fanylion y costau Rheoli a Gweinyddu:-

	2012/13 £	2011/12 £
Ffi'r Archwiliwr - am wasanaethau Archwilio	1,875	1,800
Costau Gweinyddu	128	128
Costau Teithio a Chynhaliaeth	56	87
	2,059	2,015

Mae costau uniongyrchol gweinyddol yr eiddo buddsoddi yn dangos fel costau yn y Gronfa Gyfalaf. Cyfanswm costau hyn oedd £128 (£128 yn 2011/12).

7. EIDDO BUDDSODDI

Yn ystod 1995 trosglwyddodd Cyngor Bwrdeistref Ynys Môn ddau ddarn o dir yn Rhosgoch a Phorth Amlwch i'r Ymddiriedolaeth a gwerth hwnnw ar y farchnad yn cael ei amcangyfrif yn £550,000. Yr oedd y tir hwn yn rhan o gytundeb terfynol cwmni Shell (UK) Cyf. (gweler Adroddiad yr Ymddiriedolwr) ac ynghlwm wrtho'r un amodau â'r rheini oedd ynghlwm wrth yr arian gwreiddiol. Gwerthwyd rhan o'r tir ym Mhorth Amlwch yn 1995/96 ac mae'r tir yn Rhosgoch yn parhau i fod ar y farchnad. Prisiwyd gweddill y tir yn Rhosgoch yn awr yn £3,000,000, sef ei werth marchnad amcangyfrifedig .

Nid oes gwerth i weddill y tir ym Mhorth Amlwch, sef amcangyfrif pris y farchnad, ac mae'n cael ei drin fel ased treftadaeth. Mae'n cynnwys un ochor i'r harbwr sy'n dyddio'n ôl i'r 18fed ganrif a hefyd Melin Mona a adeiladwyd yn gynnar yn y bedwaredd ganrif ar bymtheg. Mae'r tir yn cael ei ddefnyddio gan y cyhoedd ac mae'r Ymddiriedolaeth wedi cytuno i fynediad cyhoeddus i'r Felin ac mae'n ystyried cynigion i gyflawni ei amcanion cadwriaethol a gwarchod a diogelu'r amgylchedd yng nghyswllt y tir hwn.

Gwnaed y gwaith prisio yma gan Brisiwr y Cyngor fel ar 31 Mawrth 2013. Mae'r prisiwr yn Aelod o'r Sefydliad Brenhinol o'r Syrfewyr Siartredig (MRICS) ac mae'n gyflogedig gan y Cyngor.

Nid oes gan yr Ymddiriedolaeth Asedau Treftadaeth arall, na pholisi i gaffael yn weithredol unrhyw asedau ychwanegol o'r fath.

8. BUDDSODDIADAU

Gellir dadansoddi'r buddsoddiadau yn y fantolen fel a ganlyn:-

	2012/13 £	2011/12 £
Ecwiti'r DU	9,767,370	8,464,933
Ecwiti Tramor	3,459,960	2,966,686
Llog Sefydlog	2,118,066	2,012,408
Dewisiadau arall	415,945	423,887
	15,761,341	13,867,914
Arian Parod	194,060	349,959
Yn disgwyl setliad	3,748	276,664
	15,959,149	14,494,537

Mae arian parod a fuddsoddir yn cynnwys symiau bychain o arian tramor. Dangosir y cyfan o'r buddsoddiadau yn ôl eu gwerth ar y farchnad.

Mae'r gwerth hanesyddol cyfatebol ar 31 Mawrth 2013 fel a ganlyn:-

	<u>Gwerth Hanesyddol</u> £'000	<u>Gwerth y Farchnad</u> £'000	<u>Gwahaniaeth</u> £'000
Ecwiti'r DU	7,328	9,767	2,439
Ecwiti Tramor	2,321	3,460	1,139
Llog Sefydlog	1,908	2,118	210
Dewisiadau arall	434	416	(18)
	11,991	15,761	3,770

Delir y buddsoddiadau trwy reolwyr buddsoddi ac yn enw enwebeion ac mae modd gwerthu'r holl daliadau yn ddidrafferth.

Ar ddyddiad y fantolen 'roedd y daliadau unigol mwyaf mewn buddsoddiadau cyfun (HSBC UK Common Fund for Income A 1,370,005 uned: 10.5% o werth y portffolio; HSBC European Growth Fund 161,032 uned: 5.7% o werth y portffolio; HSBC Asian Growth Fund 778,154 uned : 5.2% o werth y portffolio).

	<u>Gwerth Hanesyddol</u> £'000	<u>Gwerth y Farchnad</u> £'000	<u>Enillion a Sylwedydd</u> £'000
Dygwyd Ymlaen	11,285	13,868	
Gwerthiannau ac Adbryniadau	(1,436)	(1,768)	332
Pryniannau ac ati	2,142	2,142	
Cyfanswm enillion/(colledion) yn ystod y flwyddyn	-	1,519	
	11,991	15,761	

Enillion/(colledion) a sylweddwyd yw'r gwahaniaeth rhwng incwm gwerthiant a chost hanesyddol y daliad a werthwyd. Cyfanswm enillion/(colledion) ar fuddsoddiadau yw cyfanswm yr enillion/(colledion) a sylweddwyd o werthu daliadau net o unrhyw newidiadau i gost hanesyddol ynghyd ag enillion/(colledion) heb eu sylweddu.

9. DYLEDWYR A CHRONIADAU

	2012/13 £	2011/12 £
Incwm Buddsoddi Cronedig	57,482	52,731
	57,482	52,731

10. CREDYDWYR A CHRONIADAU

	2012/13 £	2011/12 £
Ffi Rheolwyr Buddsoddi	9,838	9,010
Cyngor Sir Ynys Môn	1,187,023	572,398
Ffi archwilio	1,800	1,800
Costau cyfreithiol yn ymwneud â gwaredu arfaethedig o'r tir yn Rhosgoch	895	-
	1,199,556	583,208

11. GRANTIAU NA CHAWSANT EU TALU

Grantiau yw'r rhain a roddwyd o 2009/10 ymlaen â'r ymgeiswyr heb hawlio'r arian eto. Fel arfer mae'r grantiau hynny sydd ddim yn cael eu hawlio cyn pen pedair blynedd yn cael eu dileu, ac adlewyrchir hyn yn y ffigwr hwn.

Mae'r grantiau adfywio yn cefnogi cynlluniau lle mae'r ymgeiswyr yn hawlio taliadau dros gyfnod o flynyddoedd.

12. CRONFEYDD

	<u>Cronfa Cyffredinol</u> £'000	<u>Cronfa Cyfalaf</u> £'000	<u>Dyrannwyd o'r Gronfa Cyfalaf</u> £'000
Eiddo Buddsoddi	-	3,000	-
Buddsoddiadau	902	15,041	15
Asedau Cyfredol Net	(823)	-	-
	79	18,044	15

Mae'r arian parod dros ben yn unrhyw gronfa, nad oes ei angen ar gyfer hylifedd tymor byr, wedi ei fuddsoddi dros dro gyda'r Rheolwyr Buddsoddi.

Y **Gronfa Gyfalaf** yw gwaddol yr Ymddiriedolaeth ac mae'n waddol y mae modd ei wario. Mae'n cynnwys tir ac arian a dderbyniwyd gan Gyngor Bwrdeistref Ynys Môn oddi wrth Shell (UK) Cyf. pryd y rhoddwyd y gorau i weithio eu Glanfa Olew ym Môn, ac a drosglwyddwyd i'r Ymddiriedolaeth yn 1990 a 1995, ynghyd â'r twf cyfalaf ar y symiau hyn. O bryd i'w gilydd gellir rhyddhau cyfalaf i gyllido prosiectau penodol ar bleidlais mwyafrif o ddwy ran o dair o aelodaeth yr Ymddiriedolaeth.

Mae'r symudiadau yn y Gronfa Cyfalaf yn ymwneud ag enillion a cholledion ar fuddsoddiadau, yr elfen perfformiad o ffi y Rheolwyr Buddsoddi ac unrhyw gostau o wella, diogelu a marchnata'r tir fel y dangosir yn y Datganiad ar Weithgareddau Cyllidol.

Bwriedir **Y Gronfa Grantiau a Glustnodwyd o Gyfalaf** i gyllido grantiau a gwariant elusennol dros ben rhaglen grantiau arferol yr Ymddiriedolaeth ac sydd wedi ei ryddhau o'r cyfalaf gan y nifer aelodau priodol. Rhyddhawyd £200,000 o'r Gronfa Gyfalaf yn 1998 i'r pwrpas hwn a chlustnodwyd y gweddill (£71,297) tuag at gyfleusterau cymunedol yn 2005/06. O'r swm hwn cafodd £14,037 ei ddyrannu i Gyfleusterau Cymunedol yn 2005/06, £28,141 pellach yn 2006/07, £1,747 yn 2007/08 a £21,756 yn 2008/09 gan adael £5,616 yn weddill i'w ddyrannu i Gyfleusterau Cymunedol pellach. Roedd y balans hefyd yn cynnwys £1,861 o grantiau a drosglwyddwyd yn ôl i'r gronfa. I adlewyrchu'r strategaeth ariannol a fabwysiadwyd yn 2009/10, cafodd y balansau eu trosglwyddo'n ôl i'r Cronfa Gyfalaf. Mae'r gweddill y balans yn ymwneud a chais yr Ymddiriedolaeth Treftadaeth Diwydiannol Amlwch - y Deyrnas Gopr (2008/09) ac wedi ei glustnodi i'r prosiect, ar sail fynegol. Yn ystod 2011/12 cymerwyd £15,908 o'r gronfa yma a £6,953 yn ystod 2012/13. Rhagwelir telir gweddill y balans yn ystod 2013/14.

Mae'r balans ar **Y Gronfa Gyffredinol** yn cyfateb i'r gwarged a'r diffygion a gronnwyd dros y blynyddoedd diwethaf, sef gwarged y mae'r Ymddiriedolaeth yn rhydd i'w defnyddio yn ôl yr amcanion elusennol.

Mae incwm o'r buddsoddiadau a'r costau eraill na chodir i'r gronfa cyfalaf yn y flwyddyn yn ymwneud â'r Gronfa Gyffredinol digyfngiad fel sy'n ymddangos yn y Datganiad ar Weithgareddau Cyllidol. Mae'r dyraniadau a wneir yn y rhaglen grantiau blynyddol yr Ymddiriedolaeth hefyd yn berthnasol i'r gronfa hon.

13. DADANSODDIAD O SYMUDIADAU RHWNG CRONFEYDD

	Balans dygwyd ymlaen £	Adnoddau i mewn £	Adnoddau wedi eu defnyddio £	Enillion a Cholledion £	Balans i'w ddwyn ymlaen £
General Reserve	(50,181)	500,021	(371,184)	-	78,656
Capital Fund	16,302,765	325	(19,907)	1,758,540	18,041,723
Grants Allocated	22,892	-	(6,953)	-	15,939
	16,275,476	500,021	(397,719)	1,758,540	18,136,318

Grantiau dros £1,000 / Grants over £1,000

MUDIAD	GRANT (£)	ORGANISATION
Oriel Ynys Môn	230,000	Oriel Ynys Môn
Rhieni Tudur Ar Gyfer Chwarae	6,000	Tudur's Parents for the purposes of playing
Cymdeithas Cae Chwarae Rhosmeirch	6,000	Rhosmeirch Playing Field Association
Clwb Pêl-droed Tref Llangefni	6,000	Llangefni Town Football Club
Canolfan Gymuned Rhosybol	6,000	Rhosybol Community Centre
Môn Radio FM	6,000	Môn Radio FM
Cymdeithas Ddrama Llangefni	6'000	Llangefni Drama Community
Canolfan Gymuned Esceifiog	7,156	Esceifiog Community Centre*
Neuadd Prichard Jones Niwbwrch	3,400	Prichard Jones Hall Newborough
Canolfan Gymuned David Hughes <i>Biwmares</i>	3,400	David Hughes Community Centre <i>Beaumaris</i>
Canolfan Gymuned Newry	3,400	Newry Community Centre
Neuadd Goffa Amlwch	3,400	Amlwch Memorial Hall
Neuadd Bentref Rhosneigr	3,225	Rhosneigr Village Hall
Canolfan Gymuned Gwelfor	3,060	Gwelfor Community Council
Neuadd Bentref Cemaes	2,562	Cemaes Village Hall
Prosiect Ffordd Plas	2,432	Plas Way Project
Canolfan Gymuned Bae Trearddur	2,163	Trearddur Bay Community Centre
Canolfan Goffa Porthaethwy	2,128	Menai Bridge Memorial Centre
Geidiaid Merched Môn	2,109	Anglesey Women's Guide
Neuadd Gymuned Llaingoch	2,101	Llaingoch Community Hall
Canolfan Gymuned Kingsland	2,093	Kingsland Community Centre
Neuadd Bentref Llanfaethlu	1,930	Llanfaethlu Village Hall
Aelwyd Yr Ynys	1,920	Aelwyd Yr Ynys
Neuadd Bentref Llanfaelog	1,919	Llanfaelog Village Hall
Neuadd Bentref Aberffraw	1,823	Aberffraw Village Hall
Clwb Pêl-Droed Bro Goronwy	1,798	Bro Goronwy Football Club
Canolfan Gymuned Brynsiencyn	1,752	Brynsiencyn Community Centre
Neuadd Gymunedol Yr Eglwys Moelfre*	2,101	Moelfre Church Community Hall*
Neuadd Bentref Pentraeth	1,585	Pentraeth Village Hall
Clwb Snwcer Brynsiencyn	1,498	Brynsiencyn Snooker Club
Neuadd Porth Amlwch	1,457	Amlwch Port Hall
Neuadd Bentref Marianglas	1,447	Marianglas Village Hall
Criw Niwbwrch	1,341	Newborough Crew
Neuadd Goffa Bodedern	1,326	Bodedern Memorial Hall
Neuadd Goronwy Owen Benllech	1,167	Goronwy Owen Hall Benllech
Neuadd Gymuned Brynteg	1,086	Brynteg Community Hall
Neuadd Bentref Llangoed	1,059	Llangoed Village Hall
*Mwy nag un grant wedi ei ddyrannu i'r sefydliad		* More than one grant allocated to the organisation